Patrick Genevey

KONSTRUEERIMINE ja ÕMBLEMINE

LÕIKE ALUSTÕED, KANGA LÕIKAMINE JA ÜHENDAMINE

PEGASUS

EESSÕNA

Meelas, sensuaalne, despootlik. Kas haarab ta teid kaasa?

Minimalistlikust karikatuurseni võib ta olla teie unistuste tipp või häving.

Kes ta on, kellel on teie üle nii palju võimu, ja võib anda teile ühiskonnas lausa kõrgema staatuse?

Seadustest, ettekirjutustest ja käskudest kammitsetuna liigutab ta meid hingepõhjani, muudab kadedaks ja võib kahjuks isegi ruineerida.

Aga muidugi – see on meie igapäevane sõber, kelle tõttu jääme hommikuti hiljaks, kes paneb meid kaupluseriiulite vahel ringi jooksma ja pead murdma, kui kehavormid hakkavad muutuma.

Elu läheb edasi ja aja jooksul hakkab ta meid kritiseerima, ignoreerima ning jätab lõpuks lihtsalt maha ...

Nimetan teda siis lõpuks nimepidi, aga sosistades, et teda mitte pahandada: see on mood, Mood, MOOD!

Ja lõpuks hakkan teda vihaga moonutama, teda, kes on pannud mind nii sageli punastama ning kannatama. Nüüd on minu kord väljendada talle oma armastust või viha, panna ta kannatama, nagu tema pani mind kannatama pärast ohjeldamatuid pidutsemisi!

Ma võitlen temaga ikka ja jälle, aga jääb lootus, et ühel päeval suudan ta kodustada ...

SISSEJUHATUS

Pärast pikki mõtisklusi andsin kirele järele ja kirjutasin selle raamatu, mis aitaks ka teil oma unistusi ellu viia.

Panin kirja tarkused, mis olen saanud kolmekümne aasta jooksul tuttavatelt ja sõpradelt, kes kõik on oma iseloomuga isiksused ning on minu ümber praeguseni. Tänu nendele kohtumistele on mul Pariisi ühe moekooli õppejõuna olnud võimalik koguda väga erinevaid teadmisi. Need sadadele paberilehtedele laiali pillutatud tarkused ongi selle teose alus.

Olen alati soovinud muuta lõigete konstrueerimise lihtsaks, et see oleks kõigile jõukohane. Alates mõõtude võtmisest kuni lõigete valmimiseni saate siit abi etappide kaupa koos sadade selgitavate joonistega. Kangatükkide ühendamise harjutuste abil suudate paremini mõista rõivaeseme olemust.

Lisaväärtusena on minu kindel soov jagada teiega täistopitud käe tegemise täielikku õpetust. Möödapääsmatu element, mis mannekeeni külge kinnitada, et varrukatega rõivaesemed oleksid täiuslikud ja loomuliku käejoonega, millesarnast pole ma kaubandusest kunagi leidnud.

Soovin häid loominguelamusi ja tegutsemisnaudingut!

KONSTRUEERIMINE

TÖÖVAHENDID

- Tikkimiskäärid (9 cm)
- Rätsepakäärid (24 cm)
- Joonlaud (1 m)
- Läbipaistev ruudustikuga joonlaud (50 cm või 60 cm)
- Läbipaistev lekaal (kaarega BO2143, 43 cm)
- Suur painduv nurklaud Kearing TP 36
- Rätsepa mõõdulint
- Kopeerratas
- Augustaja
- Pakk erinevaid Milwardi nõelu
- Pakk kolme lehega kopeerpaberit (punane, sinine, valge)
- Rull läbipaistvat paberit (kalkat)
- Rull läbipaistvat kleeplinti
- Rull valget jõupaberit (10 m)
- Pakk Bohini-margi pikki eriti peenikesi nõelu
- Vahetatava söega harilik pliiats (0,5 cm)
- Peenike harilik pliiats HB
- Sõrmkübar
- Valge kustukumm
- Sinine ja punane markerpliiats Pilot Sign Pen

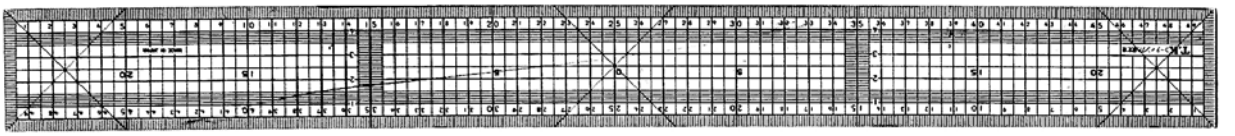

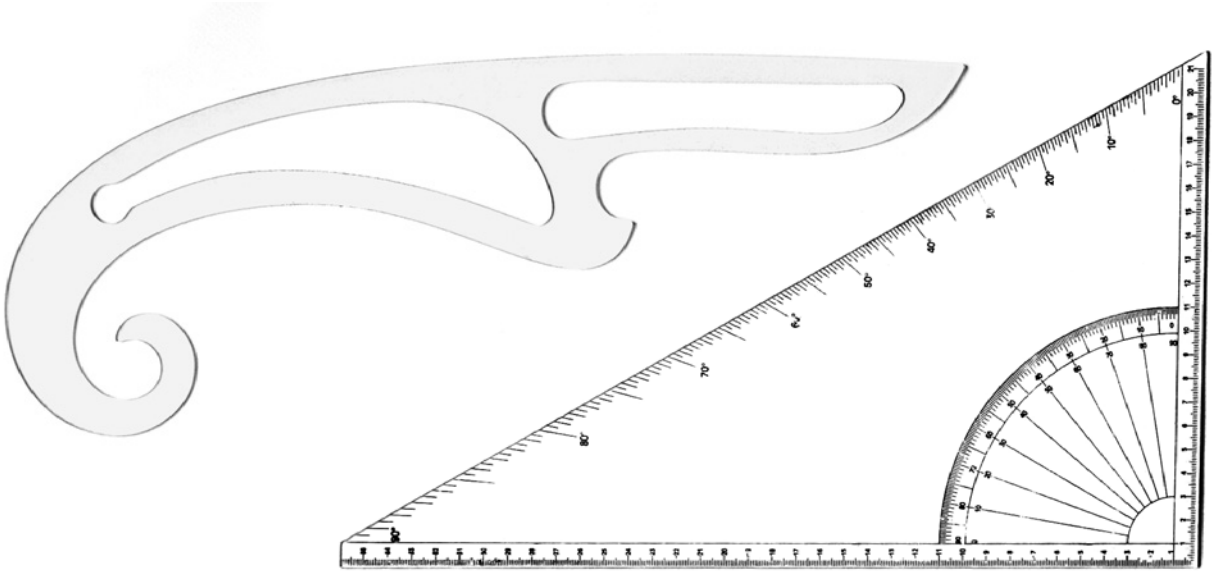

TARVIKUTE MÜÜJAD*

HAMON
Cléry tänav 54, Pariis 75002
Tel 01 4233 2759
hamon-paris.com
Pakub ammendava valiku õmblustarvikuid.
Mannekeen Cléo, papp jm.

ALGIL
Faubourg Poissonnière tänav 62,
Pariis 75010
Tel 01 4824 7524
Stilistidele ja modelleerijatele vajalike tarvikute kauplus. Kaetud nööbid, tekstiilid, mustrikangad.

SOCOLATEX
Bourg l'Abbé tänav 12, Pariis 75003
Tel 01 4804 9737
Valmisriiete, korsettide ja rätsepate tarvikud.

PAPETERIE DU TEXTILE
Réamuri tänav 61–63, Pariis 75002
Tel 01 4236 3752
Klassikaline bürootarvete kauplus.

IDM
Française'i tänav 8, Pariis 75002
Tel 01 4233 9567
idmmercerie.com
Õmblus- ja lisatarvikud, Dyloni värvid.

KARNALUKS
K. A. Hermanni 1, 10121 Tallinn
Tel 601 3373
shop.kl24.ee

ABAKHAN FABRICS
Poed Tallinnas, Tartus ja Pärnus
abakhan.ee

NÖÖBIMAJA
Veerenni 29, 10135 Tallinn
Tel 627 5000
nobitex.com

ARMATOR
Veerenni 29a, 10135 Tallinn
Tel 627 6511
armator.eu

* Teise tulpa on kohandatud info Eestis tegutsevatest tarvikumüüjatest. – *Toimetaja märkus.*

MÕÕTUDE VÕTMINE

EESMÄRK

Mõõtude võtmise eesmärk on teada saada kehaosade ümbermõõdud ja kõige olulisemate punktide asukohad, et joonistada pluusi, seeliku ning pükste lõige.

Kõik mõõdud võetakse rätsepa mõõdulindiga, hoides sõrme mõõdulindi ja keha vahel, et anda mõõtudele pisut avarust. Andmed jagatakse kahega (pool kaelaümbermõõtu, pool rinnaümbermõõtu jne), et konstrueerida lõige.

Mõõtude täpselt võtmiseks peaksite

1) siduma vööle peenikese lindi ja kontrollima nii eest, tagant kui ka küljelt, et see on horisontaalselt;

2) võtma kõik pikkuse ja kõrguse mõõdud sellest lindist lähtudes, et edaspidi vältida vigu seeliku, pluusi või pükste aluslõigetes.

MÕÕDUD

1	Keha esipikkus
2	Rinnaümbermõõt
3	Vööümbermõõt
4	Puusanuki ümbermõõt
5	Puusaümbermõõt
6	Esilaius
7	Õlapikkus
8	Kaelaümbermõõt
9	Varrukapikkus
10	Rinnakõrgus
11	Istmikukõrgus
12	Jala väliskülje pikkus
13	Pikkus vööjoonest põlveni
14	Põlveümbermõõt
15	Pahkluu ümbermõõt
16	Randmeümbermõõt
17	Küünarnuki ümbermõõt
18	Käsivarre ümbermõõt
19	Puusakõrgus
20	Seljapikkus
21	Seljalaius
22	Kere küljepikkus

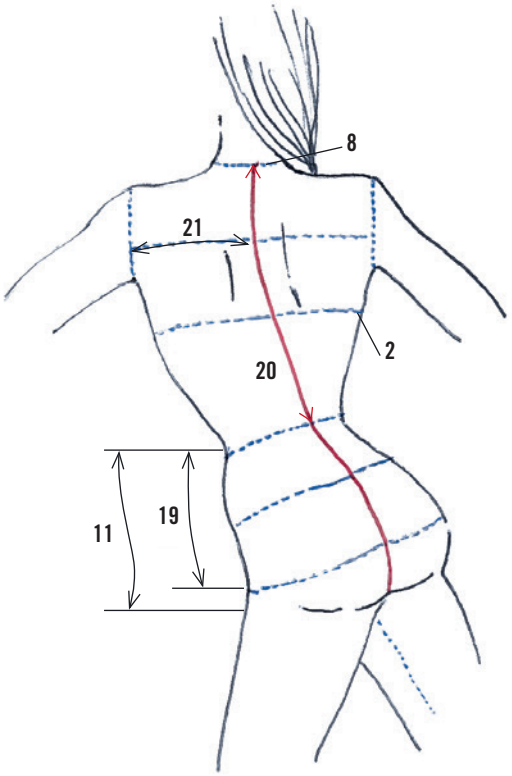
8
21
2
20
11
19

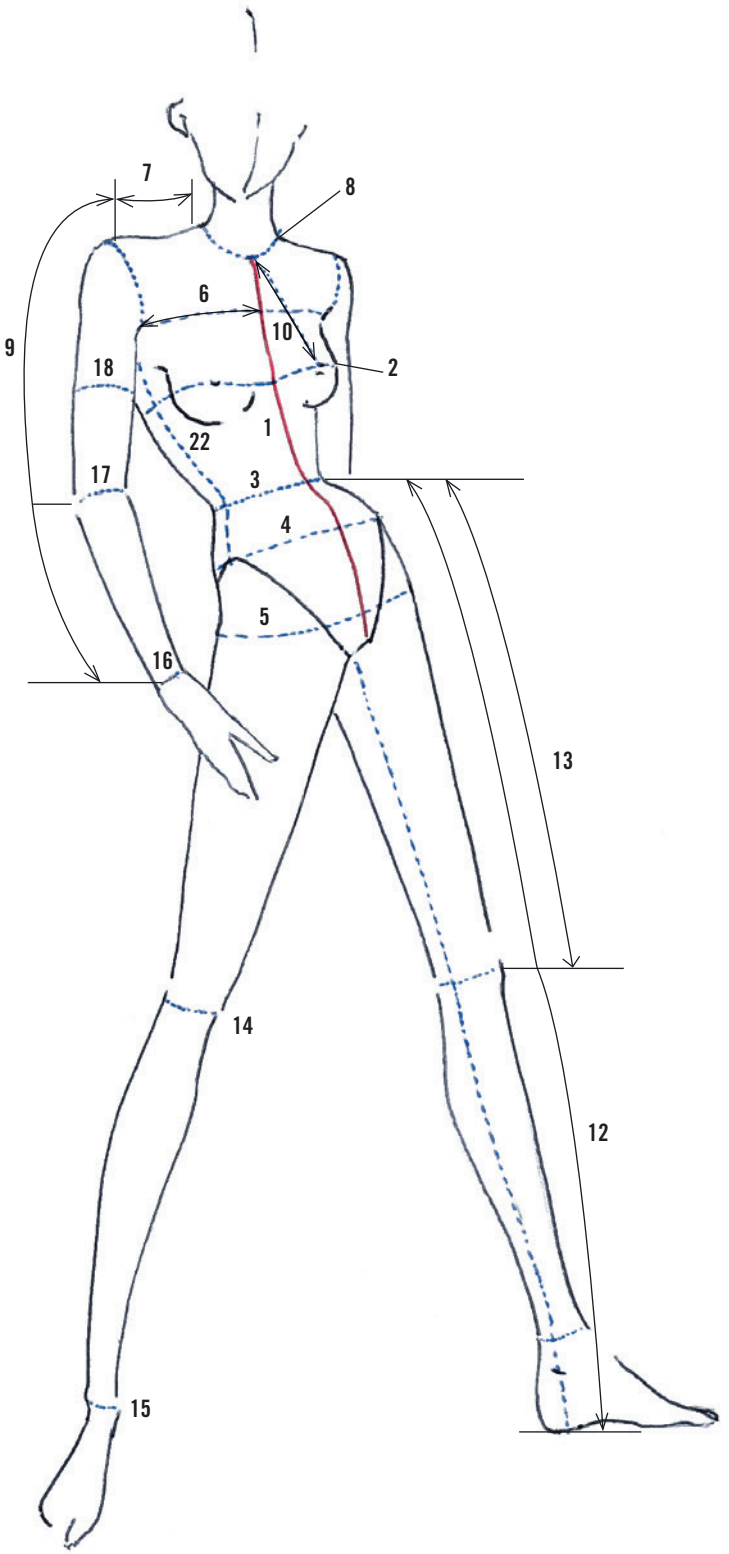
7
8
6
10
9
2
18
1
22
17
3
4
5
16
13
14
12
15

KEHA ESIPIKKUS	1	Mõõta eest kaela alumiselt joonelt mööda keha keskjoont kuni vöökohani.
RINNAÜMBERMÕÕT	2	Asetada mõõdulint ümber keha, nii et see jookseb üle rinna kõrgeima punkti ja on keha suhtes täpselt horisontaalne. Mõõta ümbermõõt rinda kokku surumata ja sissehingamise ajal.
RINDADE VAHE	2A	Rindade kõrgemate punktide (rinnanibude) vahekaugus.
VÖÖÜMBERMÕÕT	3	Mõõta liigse surveta ja täpselt horisontaalselt.
PUUSANUKI ÜMBERMÕÕT	4	Mõõta 9 cm vöökohast altpoolt ja taljega paralleelselt, liigse surveta.
PUUSAÜMBERMÕÕT	5	Mõõta 22 cm vöökohast altpoolt ja taljega paralleelselt, liigse surveta ja kõige laiemast kohast tuharal.
ESILAIUS	6	Mõõdetava käed on keha külgedel lõdvalt rippu. Mõõta keha laius käsivarte vahel rinnaga horisontaalselt.
ÕLAPIKKUS	7	Mõõta kaelakaare servast õla tipuni.
KAELAÜMBERMÕÕT	8	Mõõta kaela alumisest servast survet avaldamata.
VARRUKAPIKKUS	9	Paluda mõõdetaval käsivart ettepoole painutada. Mõõta õla tipust üle küünarnuki randmeni.
RINNAKÕRGUS	10	Mõõta sirge joonena kaelakaare eesmisest alumisest servast rinnanibuni.
ISTMIKUKÕRGUS	11	Paluda mõõdetaval taburetile istuda. Mõõta kaugus küljel vöökohast taburetini.
JALA VÄLISKÜLJE PIKKUS	12	Mõõta pikkus mõõdetava küljel vöökohast põrandani.
PIKKUS VÖÖST PÕLVENI	13	Mõõta pikkus vöökohast põlveni.
PÕLVEÜMBERMÕÕT	14	Mõõta survet avaldamata.
PAHKLUU ÜMBERMÕÕT	15	Mõõta survet avaldamata.
RANDMEÜMBERMÕÕT	16	Mõõta randmeluu kohalt survet avaldamata.
KÜÜNARNUKI ÜMBERMÕÕT	17	Mõõta survet avaldamata.
KÄSIVARRE ÜMBERMÕÕT	18	Mõõta biitsepsi kohalt (käsi kõverdatud).
PUUSAKÕRGUS	19	Mõõta kaugus vöökohast puusani (22 cm vöökohast allpool).
SELJAPIKKUS	20	Mõõta mööda selja keskjoont 7. kaelalülist vöökohani.
SELJALAIUS	21	Mõõta kehaga horisontaalselt käsivarre kinnituskohast teiseni rindade joonest kõrgemalt.
KERE KÜLJEPIKKUS	22	Mõõta keha küljel puusast kaenlaauguni.

MÕÕDUD	36N	38N	40N	42N	44N	46N
POOL KAELAÜMBERMÕÕDUST	17	17,5	18	18,5	19	19,5
POOL RINNAÜMBERMÕÕDUST	42	44	46	48	50	52
POOL VÖÖÜMBERMÕÕDUST	32	34	36	38	40	42
POOL PUUSANUKI ÜMBERMÕÕDUST	38,5	40,5	42,5	44,5	46,5	48,5
POOL PUUSAÜMBERMÕÕDUST	45	47	49	51	53	55
ESIPIKKUS	37,5	38	38,5	39	39,5	40
ESILAIUS	16,25	16,5	16,75	17	17,25	17,5
SELJAPIKKUS	40,5	41	41,5	42	42,5	43
SELJALAIUS	17,5	17,75	18	18,25	18,5	18,75
ÕLAPIKKUS	12,2	12,6	13,1	13,4	13,8	14,2
RINNAKÕRGUS	22,5	23	23,5	24	24,5	25
PUUSAKÕRGUS	22	22	22	22	22	22
POOL RINDADE VAHEST	9,25	9,5	9,75	10	10,25	10,5
VARRUKAPIKKUS	60	60	60	60	60	60
KÄEÜMBERMÕÕT	26	27	28	29	30	31
RANDMEÜMBERMÕÕT	16,25	16,5	16,75	17	17,25	17,5
KERE KÜLJEPIKKUS	21,5	21,5	21,5	21	21	20,5
PIKKUS VÖÖST PÕLVENI	57	58	59	60	61	62
PIKKUS VÖÖST MAANI	106	106	107	107	108	108
JALA VÄLISKÜLJE PIKKUS	106,5	106,5	107,5	107,5	108,5	108,5
ISTMIKUKÕRGUS	26,5	27	27,5	28	28,5	29
JALGEVAHE KÕRGUS	58	60	62	64	66	68
ESIOSA ÕLAKÕRGUS	17,5	18	18,5	19	19,5	20
SELJAOSA ÕLAKÕRGUS	16,5	17	17,5	18	18,5	19

Pange tähele! Suuruste juures olev täht N (36N, 38N) tähendab „normaliseeritud“. See on 1000 naise mõõtmisel saadud tulemuste keskmine, mida peetakse standardiks.

01 PÕHI-LÕIKED

SIRGE SEELIKU PÕHILÕIGE

I/01

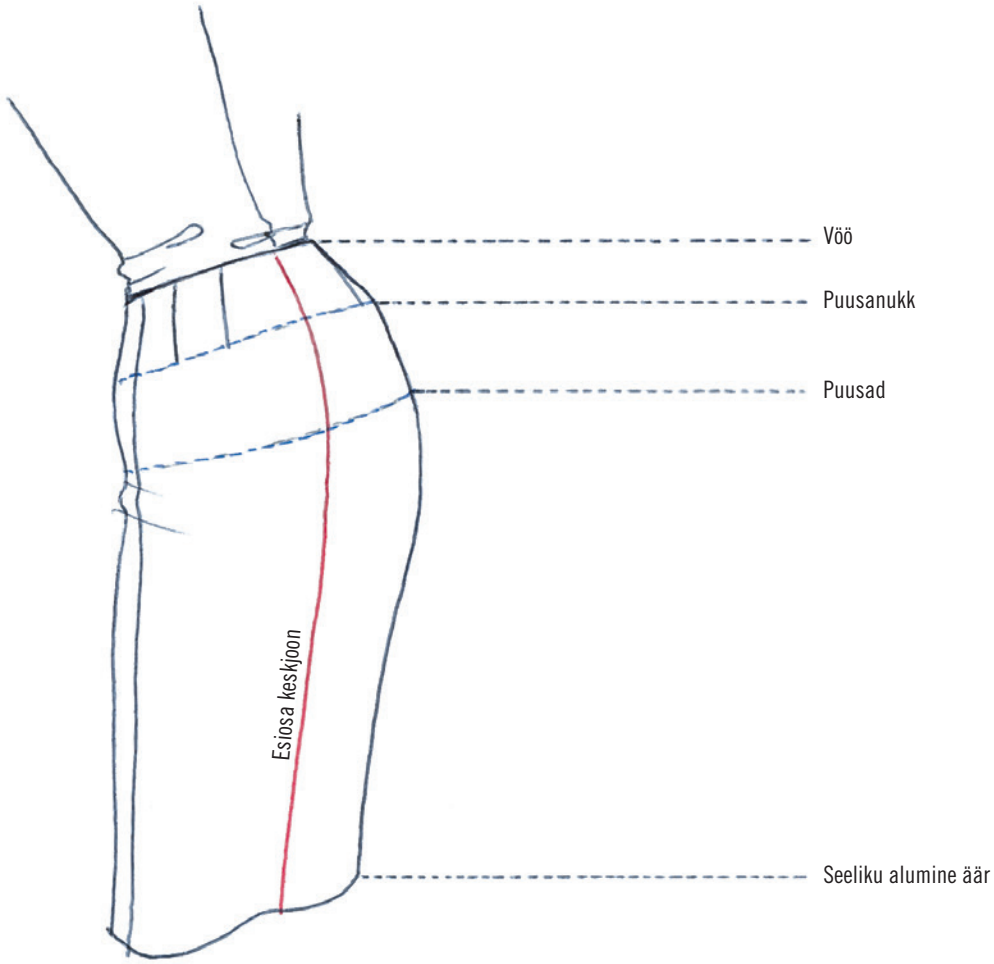

SIRGE SEELIKU PÕHILÕIGE

EESMÄRK

- Seeliku põhijoonis on keha kujutis vöökohast põlvedeni, mille järgi saab õmmelda kõiki seelikuid vastavalt moele. Siinne mudel on lihtne ja sirge. Selle tegemiseks peate võtma kindlad mõõdud. Ärge unustage nende võtmisel hoida sõrme mõõdulindi ja keha vahel, et seelik ei tuleks liiga ümber.
- Valgele jõupaberile joonistatakse poole seeliku joonis.
- Joonistada tuleb altpoolt (põlvest) vöökoha poole, korralike täisnurkadega, et vältida edasisi probleeme.

MÕÕDUD

MÕÕDUD	SUURUS 38N
Pool vöö-ümbermõõtu	34 cm
Pool puusa-ümbermõõtu	47 cm
Pool rindade vahest	9,5 cm
Puusanuki kõrgus	9 cm
Puusakõrgus	22 cm
Seeliku pikkus	50 cm
Puusa avaruslisa	1,5 cm
Vöökoha avaruslisa	0,5 cm

VAHENDID

- Valge jõupaber
- Läbipaistev ruudustikuga joonlaud
- Kopeerratas
- Peenike harilik pliiats HB
- Nurklaud
- Lekaal
- Kalka
- Kustukumm

1 KONSTRUEERIMISE PÕHIVÕRK

- Tõmmake paberi allääre horisontaaljoon.
- Vasakule märkige punkt A (**seljaosa keskjoon**).
- Paremale märkige punkt B (**esiosa keskjoon**).
- AB = ½ puusaümbermõõdust + avaruslisa ehk
  47 + 1,5 = 48,5 cm
- Tõmmake nendest punktidest ülespoole risti jooned.
- AC = seeliku pikkus = 50 cm
- BD = AC
- Tõmmake sirge joon punktide C ja D vahele (**talje horisontaal**).
- Vööjoone alla tõmmake 9 cm kaugusele **puusanukijoon** (= CE = lõimejoon). Tõmmake joon EF.
- Vööjoone alla tõmmake 22 cm kaugusele **puusajoon** (CG = DH, puusakõrgus). Tõmmake joon GH.

2 KÜLJEJOON

Külje konstrueerimise joon (IJ) asub alati 1 cm võrra tagaosa poole. Nii tuleb seelik ilusam: istmiku kumerus on väiksem ja eestvaates ei ole näha seeliku küljeõmblusi. Joon tuleb tõmmata paralleelselt keskjoonega ning risti vöökoha-, puusa-, puusanukijoone ja seeliku alumise äärega.

- **Esiosa** = BI = DJ = ½ puusa : 2 + 1 cm ehk
  48,5 cm : 2 + 1 + 25,25 cm
- **Seljaosa** = AI = CJ = ½ puusa : 2 – 1 cm ehk
  48,5 : 2 – 1 = 23,25 cm

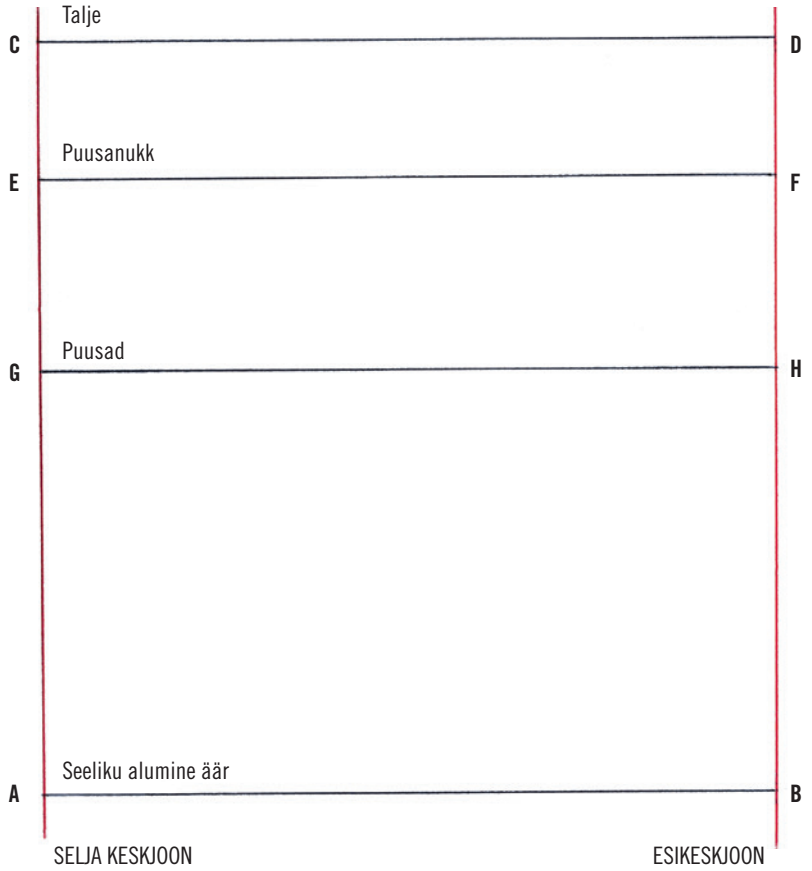

PÕHIVÕRK

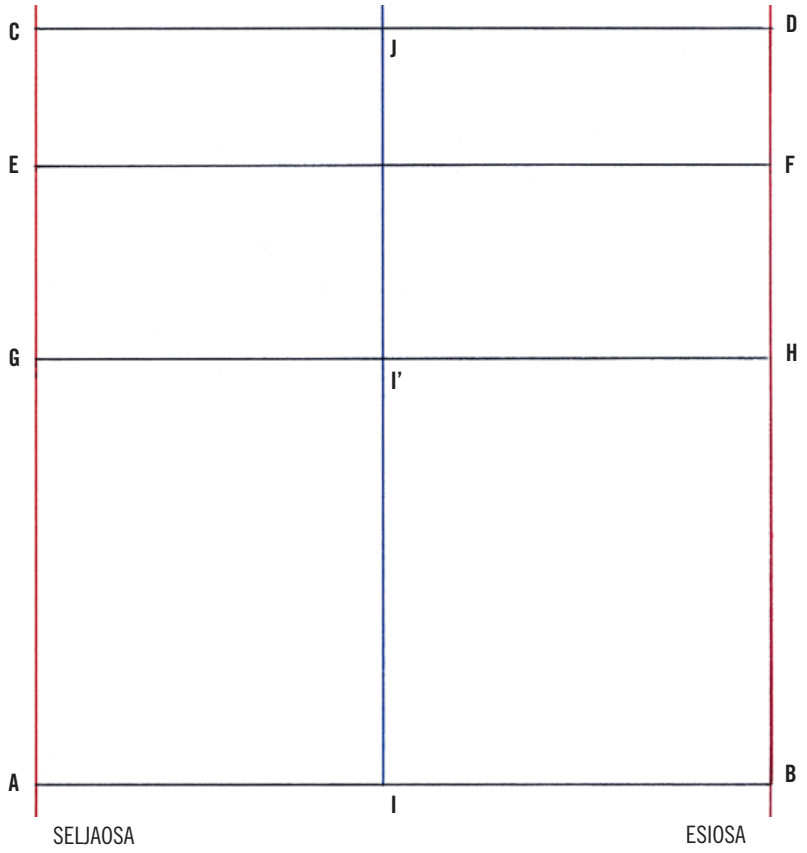

KÜLJEJOONE KONSTRUEERIMINE

3 KÜLJEKAAR

Põhijoonise külgedele tuleb joonistada kaared, mis järgivad kehakumerust taljest puusani. Kaared joonistatakse lekaaliga, asetades selle puusa kõige kumerama osa poole ja peenem osa talje poole, nii et lekaal paigutub umbes 3 cm üle vööjoone.

- Puusakaare väärtuse saamiseks lahutage poolest puusaümbermõõdust pool vöömõõtu, millest omakorda tuleb maha arvata seljaosa ja esiosa sissevõtted.
- ½ puusamõõdust = 47 cm + 1,5 cm = 48,5 cm
- ½ vööümbermõõdust = 34 cm + 0,5 cm = 34,5 cm
- 48,5 – 34,5 = 14 cm
- Saadud väärtus 14 cm on kahe seljaosa ja kahe esiosa sissevõtte ning puusakaare summa, arvestades, et
- selja keskjoone sissevõte = 1 cm seljaosa keskel
  + 3 cm seljasissevõte = 4 cm
- esiosa sissevõte = 2 cm laiuselt rinnanibu teljest
  + teine 2 cm laiune sissevõte = 4 cm
- Seega tuleb küljekaare väärtuse saamiseks lahutada saadud väärtusest (14 cm) sissevõtete summa (kokku 8 cm):
- 14 – 8 = 6 cm (küljekaar selja- ja esiosale)
- kaar esiosale (JK) = 6 : 2 = 3 cm
- kaar seljaosale (JL) = 3 cm
- Lekaaliga joonistage seljaosa kaar LI'.
- Lekaaliga joonistage esiosa kaar KI'.
- LI' ja KI' peavad olema sümmeetrilised.

Pange tähele! Joone alguses jätke I' juures 1 cm ulatuses joon sirgeks, et vältida küljekaarel koledat nurka.

4 SELJA- JA ESIOSA SISSEVÕTTED

SELJAOSA

- CC1 = 1 cm laiune sissevõte selja keskel. Mõõtke punktist C kaugus 1 cm ning saadud punktist C1 tõmmake sirge joon punktini G.
- C2 = selja 3 cm sügavuse sissevõtte telg (= ½ C1L).
- Märkige joonel CJ punktist C2 1,5 cm vasakule punkt C4 ning 1,5 cm paremale punkt C5.
- Joonlauaga tõmmake vööjoonega risti joon C2C3, arvestades, et C3 asub 12–15 cm kaugusel punktist C2.
- Joonlauaga tõmmake jooned C4C3 ja C5C3.
- Pikendage joont üle vöökoha joone, et hiljem viimast parandada.

ESIOSA

- Esimese sissevõtte telje väärtuse saamiseks kasutage poolt rindade vahekaugusest: DD1 = 9,5 cm.
- Kui olete punkti D1 joonele JD ära märkinud, tõmmake joonega JD risti sirge läbi punkti D1 ja märkige 9 cm kaugusele (puusanuki kõrgus) punkt D2 (D1D2 = 9 cm).
- Joonel JD märkige punktid D3 ja D4 1 cm kaugusele punktist D1 (D3D4 = 2 cm).
- Joonlauaga tõmmake jooned D3D2 ja D4D2.
- Teise sissevõtte telje väärtuse saamiseks märkige joone D3K keskele punkt K1 (K1 = ½ D3K).
- Tõmmake joonest JD risti läbi joon, mis läbib punkti K1, ja pikendage seda 9 cm kaugusele. Märkige punkt K2 (K1K2 = 9 cm).
- Märkige punkt K3 ja K4 ühe sentimeetri kaugusele punktist K1 (K3K4 = 2 cm).
- Joonlauaga tõmmake jooned K3K2 ning K4K2.

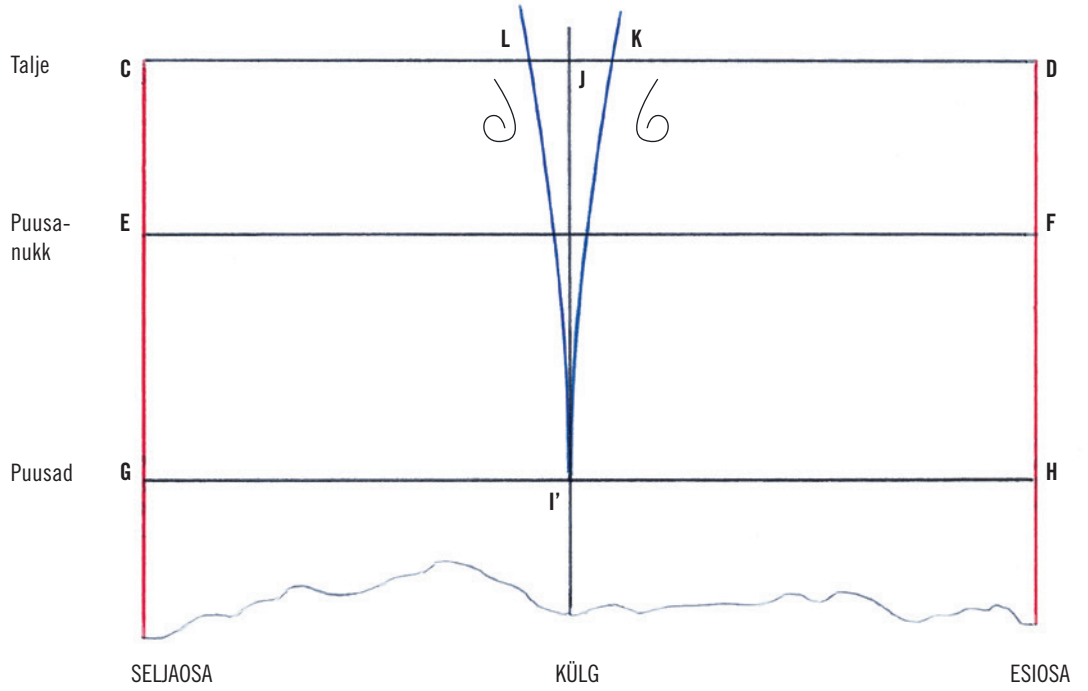

KÜLJEKAAR

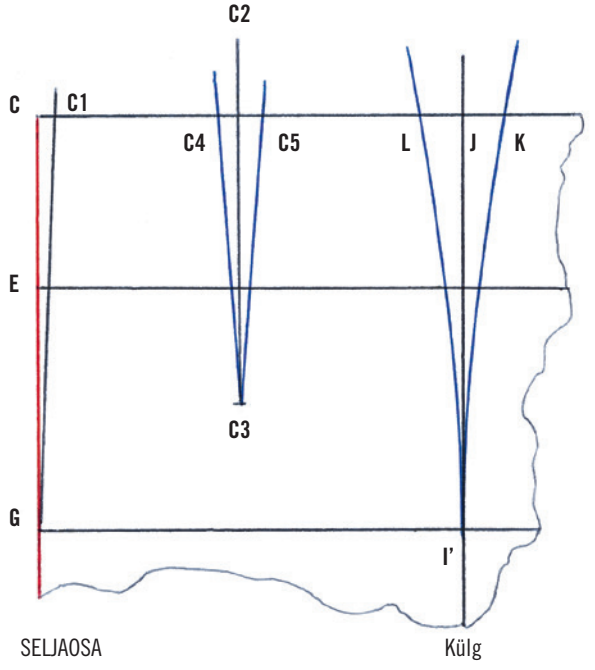

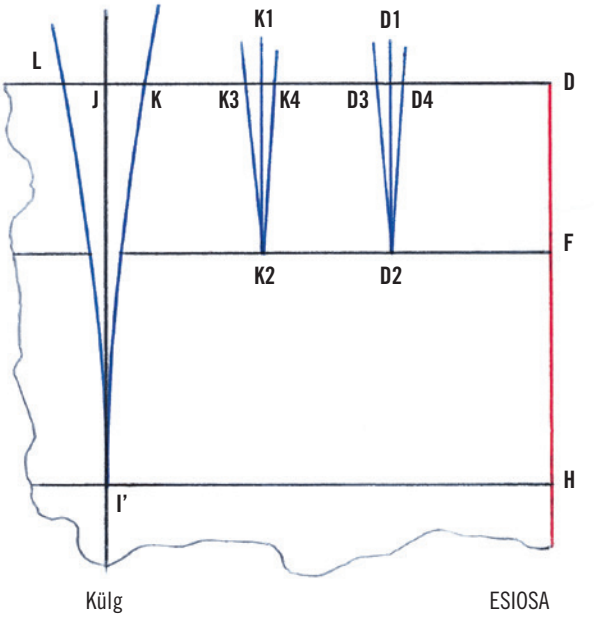

SELJA- JA ESIOSA SISSEVÕTTED

Saadud joonis kopeerige kalkale, jättes lehe kõikidesse servadesse 2–3 cm vaba ruumi.

SELJAOSA

- Lõigake paberi alumisest äärest kuni punktini C3 ja voltige leht kokku mööda joont C5C3. Seejärel voltige nii, et punkt C5 asuks punktil C4.

ESIOSA

- Lõigake lehe alumisest äärest kuni punktini K2 ja D2, voltige leht kokku joonel D3D2 ning asetage punkt K3 punktile K4 ning punkt D3 punktile D4.

SELJA- JA ESIOSA

- Pikendage puusakaart vööjoonest 0,3–0,5 cm kõrgemale (LL1 ja KK').
- Parandage vööjoone kaart lekaaliga, jäädes võimalikult juba olemasolevale joonele, kuid läbides järgmisi punkte:
- ☐ seljaosas L1 suunaga selja keskele (1 kord)
- ☐ esiosas K' suunaga esiosa keskele (2 korda)

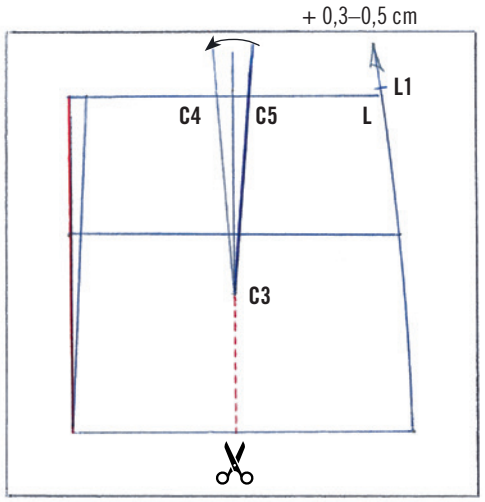

SELJAOSA

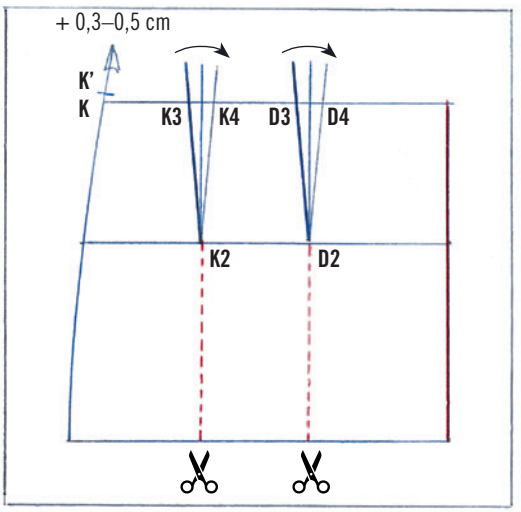

ESIOSA

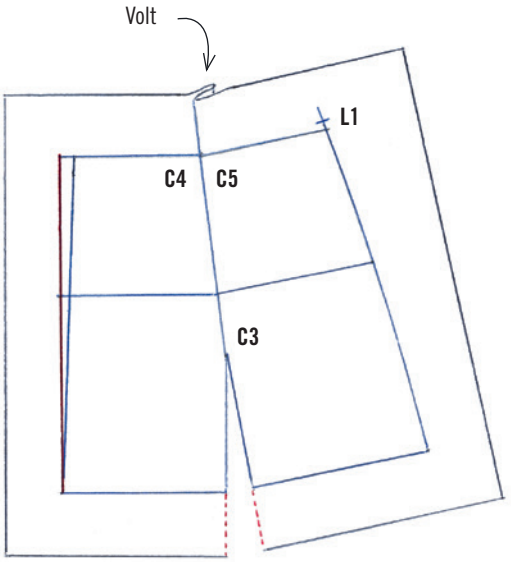

SELJAOSA

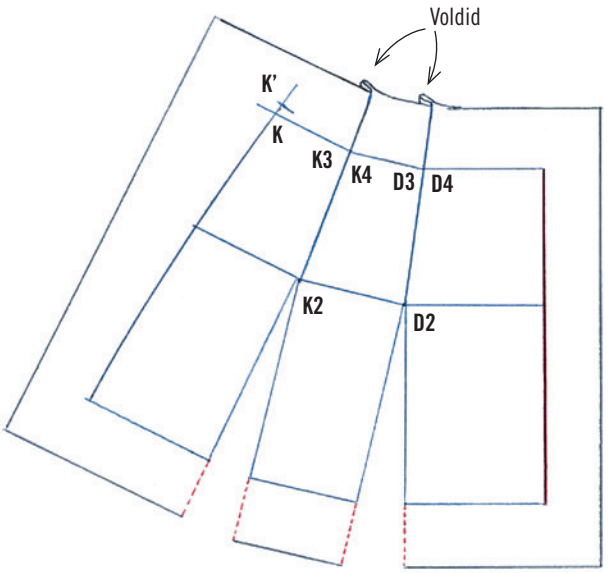

ESIOSA

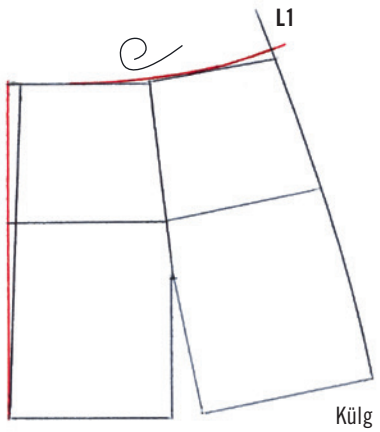

SELJAOSA

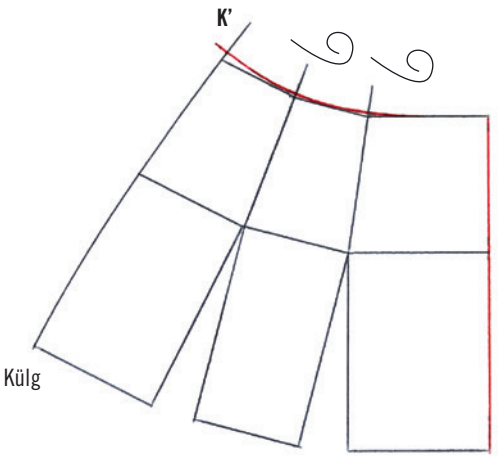

ESIOSA

SELJA- JA ESIOSA VÖÖJOONE KONSTRUEERIMINE

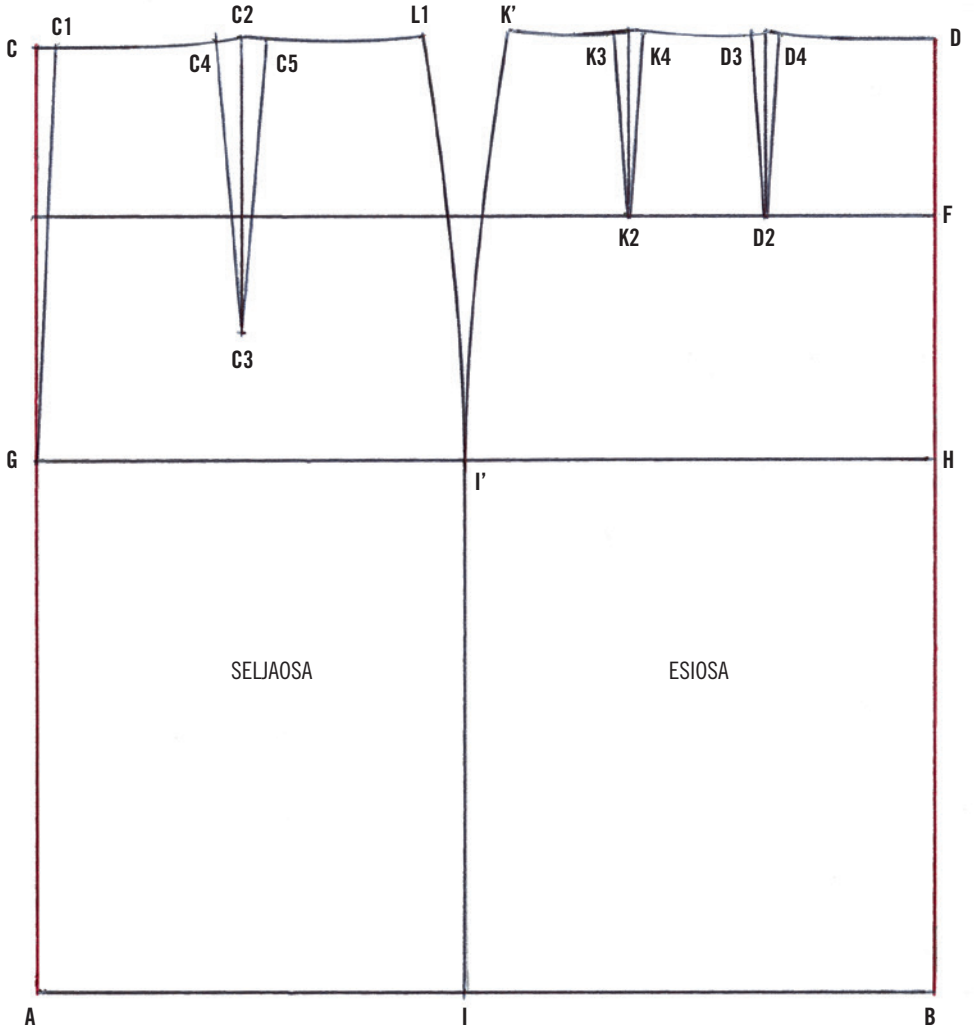

SIRGE SEELIKU PÕHILÕIGE

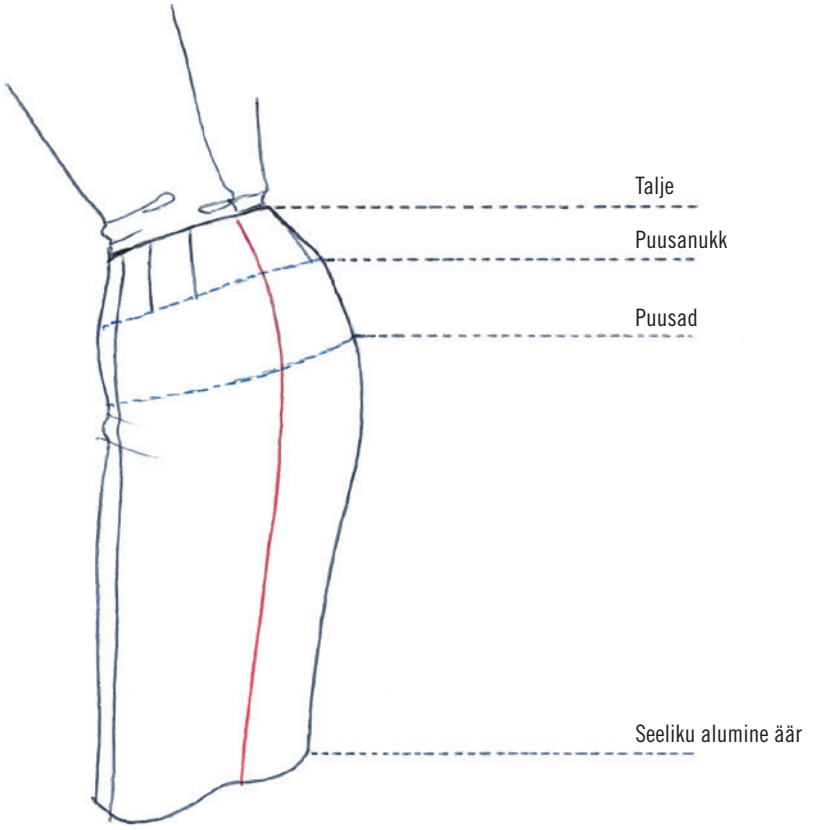

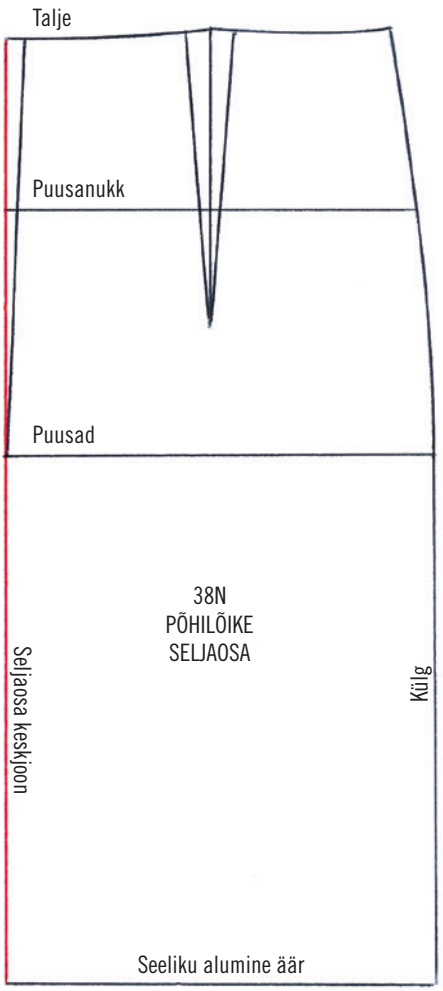
Talje
Puusanukk
Puusad
38N
PÕHILÕIKE
SELJAOSA
Seljaosa keskjoon
Külg
Seeliku alumine äär

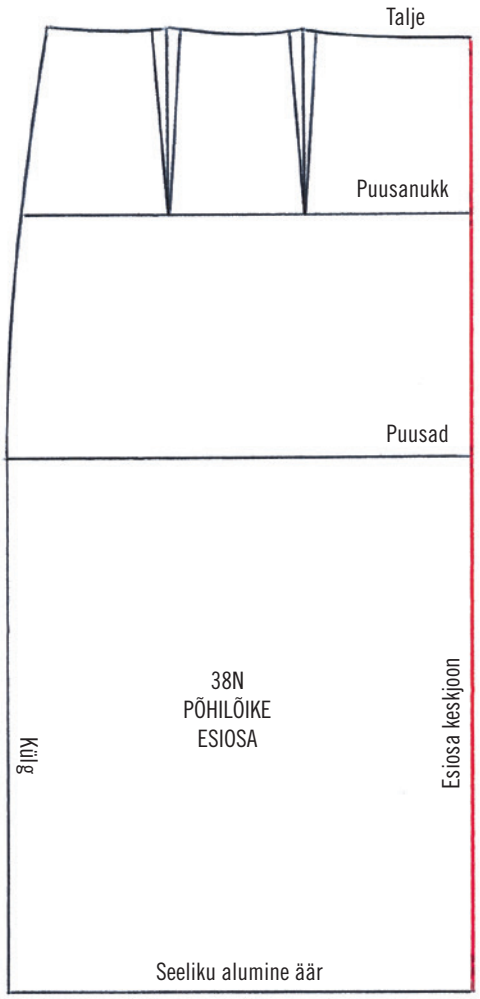
Talje
Puusanukk
Puusad
38N
PÕHILÕIKE
ESIOSA
Külg
Esiosa keskjoon
Seeliku alumine äär

PLUUSI PÕHILÕIGE

1/02

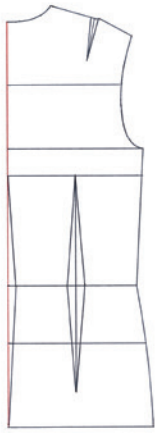

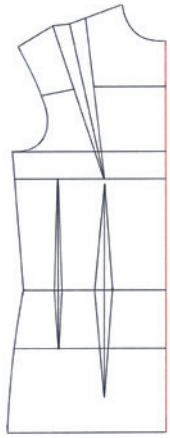

1	PLUUSI PÕHILÕIGE	lk 32

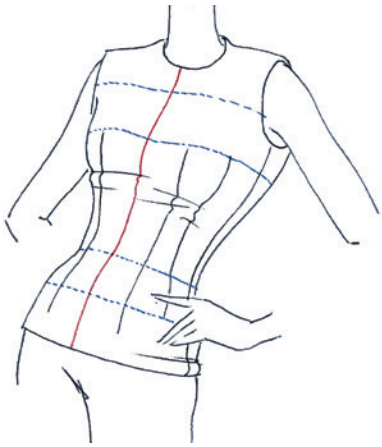

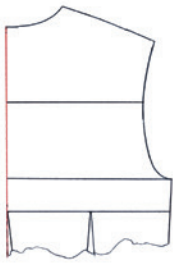

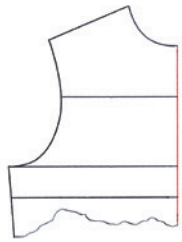

2	PÕHILÕIGE ILMA ÕLASISSEVÕTTETA	lk 46

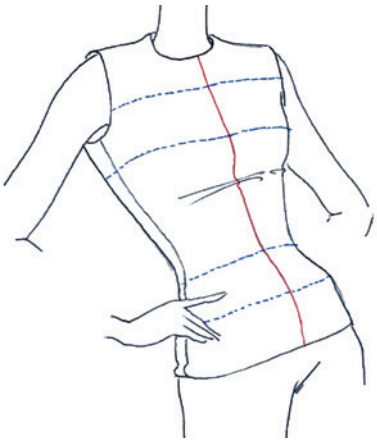

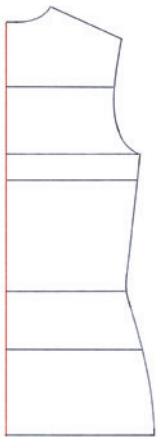

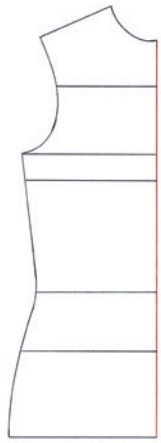

3	VENIVA PLUUSI PÕHILÕIGE	lk 48

PLUUSI PÕHILÕIGE

EESMÄRK

- Pluusi põhijoonis on keha kujutis õlgadest puusadeni, mille järgi saab õmmelda kõiki rõivaid vastavalt moele. Põhijoonis tehakse poole keha jaoks (parem kehapool) selja keskosast esikeskosani, arvestades, et keha on sümmeetriline. Põhijoonis joonistatakse puusast õlani.

- Põhijoonis tehke papile, et edaspidi oleks lihtsam. Hiljem piisab vaid papist väljalõigatud põhijoonise kontuuride kopeerimisest valgele jõupaberile.

- Sissevõtete lõpp-punktid tuleks papil augustada, et nende asukohti hiljem jõupaberile üle kanda.

MÕÕDUD

MÕÕDUD	SUURUS 38N
Pool kaelaümbermõõtu	17,5 cm
Pool rinnaümbermõõtu	44 cm
Pool vööümbermõõtu	34 cm
Pool puusaümbermõõtu	47 cm
Esipikkus	38 cm
Seljapikkus	41 cm
Pool esilaiust	16,5 cm
Pool seljalaiust	17,75 cm
Õlapikkus	12,6 cm
Rinnakõrgus	23 cm
Puusakõrgus	22 cm
Pool rindade vahest	9,5 cm
Kere küljepikkus	21,5 cm
Õlakõrgus ees	18 cm
Õlakõrgus taga	17 cm

VAHENDID

- Valge jõupaber
- Läbipaistev ruudustikuga joonlaud
- Kopeerratas
- Peenike harilik pliiats HB
- Nurklaud
- Lekaal
- Kalka
- Kustukumm

1 PÕHIVÕRK

- Tõmmake paberilehe allääre horisontaalne joon: sellest saab **puusajoon**.
- Vasakule märkige punkt A (**seljaosa keskjoon**) ja tõmmake sellest risti üles joon, mille pikkus võrdub seljapikkuse + puusakõrgusega ehk
  AC = 22 + 41 = 63 cm.

Pange tähele! Jätke servadesse 5 cm vaba ruumi, et tulevased käeaugukaarte otsad ei läheks üksteise peale.

- Paremale märkige punkt B (**esiosa keskjoon**), arvestades, et AB võrdub poolega puusaümbermõõdust + avaruslisa, ehk
  AB = 47 + 5 = 52 cm.
- Tõmmake risti joonega AB joon punktist B, mille pikkus võrdub puusakõrgus + esipikkus, ehk
  BD = 22 + 38 = 60 cm.
- Joonistage seejärel **vööjoon** (EF), arvestades, et
- AE = selja keskosa puusakõrgus = 22 cm
- BF = esiosa puusakõrgus = 22 cm
- AE = BF

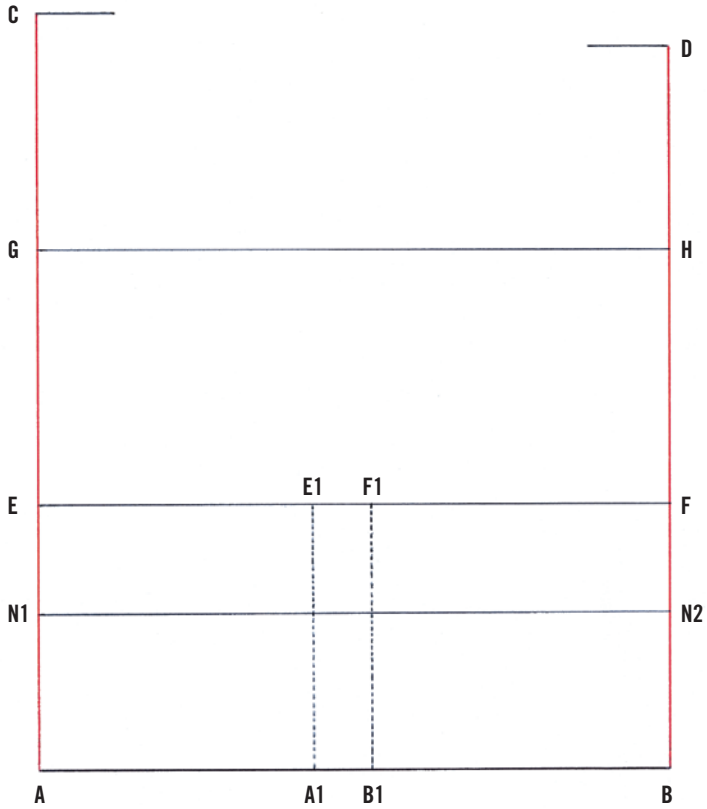

LÕIKE PÕHIVÕRK

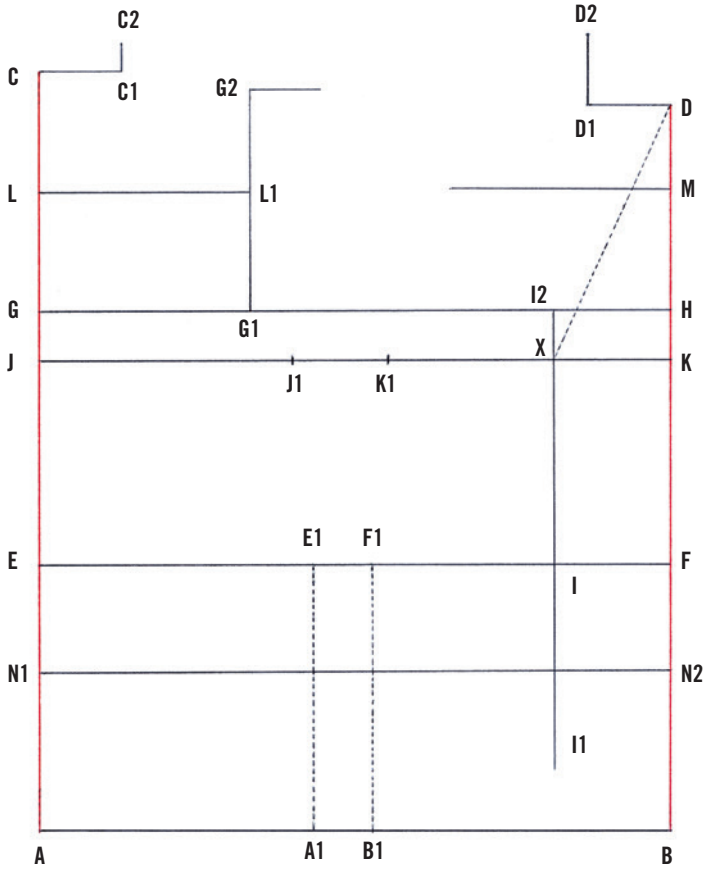

RINNAJOON